

Objev roku 2005: Z hodnocení webových stránek obcí, měst a svazků obcí

Objev roku 2005 byl vybrán z Tipů roku odbornou porotou ve složení: **Viera Avakjanová**, tajemník, Městský úřad Jirkov; **Jiří Benedikt**, Liberecký kraj; **Pavel Blaženín**, Městský úřad Černošice; **Zdeněk Čížek**, starosta, obec Šebetov; **Robert Franče**, tajemník, Městský úřad Chodov; **Milena Jelínková**, Městský úřad Jablonec nad Nisou; **Jiří Kroupa**, právník; **Michal Kuchta**, webmaster, Městský úřad Hořice; **Martin Macenauer**, webmaster, Městský úřad Bystřice nad Hostýnem; **Martin Řehák**, webmaster, obec Lišný; **František Špaček**, webmaster, Ministerstvo vnitra ČR; **Jaroslav Svoboda**, Ministerstvo vnitra ČR; **Václav Sýkora**, tajemník, Městský úřad Cheb; **Evžen Vaněk**, webdesign.

Jiří Benedikt

Příjemné překvapení, jako byl loni Jirkov, se letos nekonalo. Naprosto zdrcujícím zjištěním pro mě bylo použití zvuků (**Svazek obcí Orlice** = asi šum řeky) a navíc v kombinaci s nevypnutelnou hroznou flashovou animací (**Vratimov**). Vratimovský web je naprosto nevhodný pro veřejnou správu a chtělo by to pohovor (v dobrém) s webmasterem. Za vzor pro turistické weby svazků obcí pokládám do značné míry **Posázaví**. Ale to je ohraná písnička, protože pan ředitel Václav Pošumurný již dlouho ví, co dělá a mohl by to vyučovat.

Robert Franče

Stránky města **Pečky** obsahují hodně informací, ale jsou málo přehledné. U webu města **Vratimov** dle mého názoru zcela nevhodné použití flashe pro stránky města, hrozný zvukový doprovod, vtípné jsou ale fotografie členů zastupitelstva.

U obce **Němčovice** jsem ocenil originalitu fotografií členů zastupitelstva. Ke stránkám města **Týn nad Vltavou** bych měl následující připomínku. Je s podivem, že tajemník úřadu je zaměstnancem úřadu, když v celé republice jsou všichni úředníci zaměstnanci města (obce). U malé obce to lze prominout, ale u obce s rozšířenou působností ne. Svazek obcí **Ladův kraj** mě oslovil, prostě mám rád Josefa Ladu. Jen by se stránky nemusely načítat nejdříve v angličtině. U svazku **Orlice** mi vadilo umělé šumění vody. A stránky regionu **Posázaví** jsou velmi dobře zpracovány, toto by měl být standard.

Milena Jelínková

Měla jsem možnost hodnotit nominované webové stránky již po několikáté. V první řadě musím konstatovat, že celková úroveň se za poslední roky neuvěřitelně zvedla. Dříve byly webové prezentace hlavně u menších obcí dílem místních nadšenců. Dnes možná také, ale již profesionálů.

Výsledkem je přehledná a příjemná grafika, logická struktura řazení informací. Problémem se stává naopak fakt, že informací je hodně a je stále těžší udržet na webu přehlednost.

Pokud jsem měla hodnotit aktuálnost, zajímalo mě, zda mě na stránkách budou vítat nějaké novinky. Bohužel se však našly i takové weby, které měly pod aktualitami informace z roku 2004...

Svým vzhledem mě sice příliš nenadchly stránky **Němčovic**, na druhou stranu bych ale chtěla ocenit jejich verzi pro slabozraké. Asi nejen já jsem zažila šok při návštěvě stránek **Vratimova**. Připadala jsem si jako ve sci-fi a ze začátku mě to bavilo. Pokud bych tedy měla hodnotit čistě originalitu zpracování, musel by Vratimov získat jedničku (super zvuky). Jakmile ale na stránkách strávíte více času, zjistíte, že flash animace není pro prezentaci obce to nejšťastnější řešení. Ale zase se vám opravdu vryje do paměti.

U dobrovolných svazků obcí jsem chvíli i já sama tápala v tom, co vlastně mají stránky přinést, na co jsou vlastně zaměřené. Jsou určeny pro odborníky nebo jednotlivé členy, aby tam nacházeli společné informace? Nebo mají být pozvánkou pro turisty? Odpověď i příjemné řešení jsem našla na stránkách svazku **Orlice**. Opět, nejlépe si je vychutnáte se zvukem a podle mého názoru by přesně takhle - co se obsahu týče - mohly vypadat elektronické prezentace svazku obcí.

Michal Kuchta

Opět to byl oříšek a hlavně u obcí s přenesenou působností se muselo hlouběji „pod pokličku“. Dostalo mě město **Vratimov**, ale stálo to za to, kdyby mi to někdo vyprávěl, tak bych mu nevěřil. Fakt akční hra na město a městský úřad, za oživení průběhu hodnocení to stálo. Dokonce jsem se i zasmál. Web vskutku nápaditý, ale možná pro soukromou firmu zabývající se prodejem počítačových her. Moc se mi líbilo **Posázaví**, opravdu z něj dýchá cestování, též mě hodně zaujalo **Bohdanečsko**.

Martin Macenauer

Stránky města Vratimov mi přišly vskutku originální a náramně futuristické, ale bohužel velmi těžkopádné až nepoužitelné :(

Post scriptum:

Jiří Benedikt – K webům vůbec

Obecně lze říci, že s velikostí obce (města) se zvyšuje kvalita a množství poskytovaných informací. Velkým zklamáním je neaktuálnost informací (chybí rozpočty a výsledky hospodaření (například zprávu auditora nemá zveřejněnu nikdo!), zápisy z jednání zastupitelstva jsou spíše výjimkou.) Jsou weby, kde chybí i seznam zastupitelů (asi se domnívají, že to není důležité). Malé obce se zapomínají identifikovat v území - dá mi hodně hledání a dedukcí, abych našel, kde vlastně „Hornídolní“ leží. Zato však poměrně často sdělují úřední informace o správních obvodech v různých přenesených působnostech, to je dobré. Naopak velká města naprosto ignorují stránky svého kraje resp. krajského úřadu (asi podle hesla "občan kraj k ničemu nepotřebuje").

V předchozím díle seriálu jsem psala o tom, jak oslovila koncepcí české knihovnické commons. Jako příklad jsem uvedla Ustřední knihovnu Přírodovědecké fakulty (PřF) Masarykovy univerzity v Brně. Do dnešního

Information commons 8

Získávání podpory pro vlastní záměr je to nejdůležitější

dílu jsem připravila rozhovor s vedoucí této knihovny, Mgr. Zdeňkou Dohnálovou.

Proč jste se rozhodli implementovat koncepci information commons ve vaší knihovně a co vás při tom inspirovalo?

Teorii information commons jsme plánovali ve Stavebním programu pro novou budovu v roce 2003, a to na základě praxe zahraničních knihoven. Inspirovali jsme se knihovnickými pracovišti typu Learning Resource Center ve Velké Británii, a také praxí skandinávských, španělských a amerických knihoven. Seznámení se s teorií information commons dr. Baileyho bylo logickým vyústěním našich snah, které mne velmi povzbudilo ve fázi zpřesňování požadavků na projektovou dokumentaci.

Jak se vám podařilo získat podporu vedení? A jak se na tento nápad tvářili knihovníci?

V době přípravy projektu jsme spolupracovali s naší akademickou obcí, se členy Knihovnické rady, také tehdejší děkan PřF, prof. Slovák, a prorektor Masa-

rykovy univerzity pro vědu a výzkum prof. Schmidt nás podporovali ve snaze vytvořit na PřF knihovnu nového typu. Snahou bylo především řešit dosud roztržité služby jako celek, na úrovni obvyklé v zahraničních knihovnách. Při

stanovení interních vlivů jsme naráželi na bariéry zvyku: to vždycky dělalo oddělení to a to, proč to teď chcete dělat v knihovně? Důležitým momentem bylo získat kolegy a zaměstnance.

Jaká je vaše vize information commons ve vaší knihovně za pěť nebo deset let?

Představuji si úplný komplex knihovních, informačních, výpočetních a prezentačních služeb podle požadavku uživatele, dobře dostupných, bez větších bariér fyzických či administrativních. Dobře uspořádaný prostor, výborné orientační značení, dobře navržený virtuální průvodce. Bezpečné místo k různorodé práci související s vyhledáním, zpracováním či prezentací studijních informací, konvergenci služeb a technologií. Větší využití veškeré naší techniky, nejen pro výuku, ale i pro volný čas. Vyzkoušeli jsme si například při spolupráci se Spolkem přírodovědců, že studenti potřebují daleko větší podporu v této oblasti, tj. nejen výuku, ale i zapůjčení techniky apod. Takže doufám, že za pět let bude více zapojen proces učení do našich služeb, že bude doplněn i o elektronickou publikační činnost, správu elektronických archivů, a že se udrží vše dobré ze současného stavu.

Mgr. PETRA JEDLIČKOVÁ
Ikaros
jedlickova@ikaros.cz

Celý rozhovor si můžete přečíst v časopise Ikaros www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200509009.

Sondy do nitra internetu 100

Public domain a Free Software – svoboda na Internetu

Public domain

Public domain je předposledním krokem k programům označovaným jako Free Software, resp. Open Licence Software. Tato skupina programů je opět volně šířitelná, ale jde o programy, u kterých se autoři formálním způsobem vzdali svých autorských práv. Programy jsou poskytovány s cílem umožnit libovolné nakládání s programem, ale nejen to. Programy je možné libovolně upravovat, dokonce je vkládat do jiných programů a tyto pak libovolně šířit. O tom, že právní stav takto „poskládaného“ programu se může již velmi zkomplikovat, není třeba zvláště zdůrazňovat.

Free Software

Znamená opravdu software, který lze označovat z hlediska použití a šíření z hlediska uživatele jako „svobodný“. Neznamená to však, že za všech okolností musí být tento programový produkt zdarma. S konceptem svobodného softwaru přišel v roce 1984 Richard Stallman, zakladatel společnosti Free Software Foundation. Podle vize by měl být takto označený software volně dostupný, nejen pro využití, ale i pro využití zdrojového kódu dalšími autory v jiných programech.

Definice svobodného programu

(autor: Richard Stallman, Free Software Foundation)

Jelikož se „free“ vztahuje ke svobodě, nikoliv k ceně, neexistuje rozpor mezi prodejem kopií a svobodným softwarem.

- Smíte spouštět program za jakýmkoliv účelem.
- Smíte modifikovat program tak, aby vyhovoval vašim potřebám. (Abyste tuto svobodu mohli realizovat v praxi, musíte mít přístup ke zdrojovému kódu, neboť

vytváření změn v programu, je nesmírně obtížné, nemáte-li k dispozici zdrojový kód.)

- Smíte redistribuovat kopie a to jak zadarmo, tak za poplatek.
- Smíte distribuovat modifikované verze programu, aby vaše komunita mohla mít prospěch z vašich vylepšení.

Operační systém GNU

Richard Stallman, začal pracovat i na „svobodném operačním systému“ označovaném jako GNU (zkratka z GNU's Not UNIX). GNU je operační systém kompatibilní s platformou Unix. Variant je však více, některé používají jádra Linuxu a jsou často používány pod označením systému GNU/Linux.

Licenční dokument GPL

Pro distribuci toho operačního systému byl vytvořen licenční dokument GPL (General Public Licence), který nahrazuje licenci určitou formou „společenské smlouvy“. Smlouva říká, že svobodný software lze použít zdarma k libovolnému účelu, a to včetně zdrojového kódu programu. Svoboda softwaru, ani jeho odvozených verzí, nesmí být tudíž omezena v šíření ani užívání žádným způsobem.

Programy šířené jako freeware a public domain mají největší tradici v univerzitním prostředí. Dokument GPL však free software dodal potřebné právní prostředí zajišťující svobodné šíření a užívání softwaru. Jakýkoliv programový produkt, který vznikne na bázi GPL dokumentu, musí být za těchto podmínek i dále šířen a využíván.

Kde s Free Software začít?

www.gnu.org/home.cs.html – Free Software Foundation v češtině

Ing. EVŽEN VANĚK
EVANEK Web Design Studio
evanek@evanek.cz